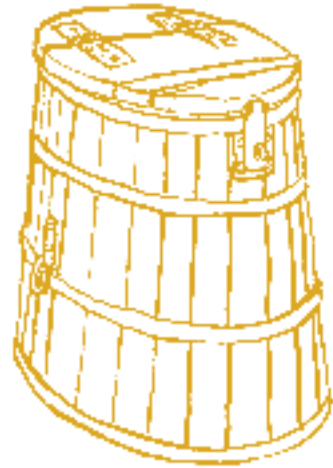

Yleisesti kaikkialla maailmassa käytetty metallivanteilla tuettu puutynnyri. Tällaisissa säilytettiin ja kuljetettiin niin tervaa kuin suolakalaakin peräpohjolaasta maailmalle.

Englantilaistyyppinen suolalihatynnyri 1800-luvulta.

Savipullo viiniä tai etikkaa varten. Koripunos tuki ja suoja- si pulloa rikkoontumasta mm. kovassa merenkäynnissä.

Puinen, vanteilla tuettu ja metallisella kahvalla varustettu viinalekkeri.

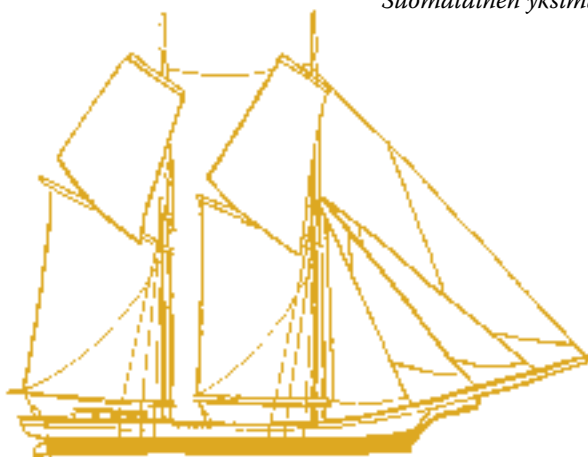
*Itämeren ja
Pohjanlahden
purjealustyyppejä 1.*

Roslagenin yksimastoinen kuutti

Suomalainen yksimastoinen jahti

Ahvenanmaalainen kaljaasi

Lähteet Björn Landström: Laiva, Otava 1961. Laivat ja merenkulku, Tammi 1998.

Mikä oli jähti?

Halkokuuteissa saattoi jo 1700-luvulla olla kaksi tai kolme mastoa, niissä raakapurjeet ja mahdollisessa perämastossa vielä varpa- tai latinalaispurje. Tämä alustyyppi jäi pois käytöstä 1800-luvun alussa kun sen syrjäytti *kaljaasi*, jollaista Pohjois-Suomessa kutsuttiin nimellä *jähti*. Jo Suomen sodan aikana 1808 olivat useimmat Eurajoella Satakunnassa seilanneet laivat kaljaaseja, niitä oli runsaasti myös Ahvenanmaalla. Kehitys oli nopeaa, kuten aina kätevänsä keksinnön voittaessa alaa, jo 1810-luvun lopulla oli kaljaasi yleisin alustyyppi kaikkialla Länsi-Suomessa.

Kaljaasissa oli kaksi mastoa. Kaljaasi alustyyppinä saapui Suomeen Ruotsista, jonne se oli omaksuttu Keski-Euroopasta 1700-luvulla. Tavallisesti kaljaasissa oli raakatakiloitu isomasto keulassa ja perässä kahvelilla varustettu mesaanimasto. Ruotsissa tällainen kaljaasityyppi säilyi 1900-luvulle, mutta Suomessa alus sai kahvelit molempiin mastoihinsa. Lisäksi maamme kaljaaseissa oli keulamasto usein perämastoa lyhyempi. Kahvelien käyttöönotto mahdollisti myös miehistön vähentämisen, koska mastoon ei juurikaan enää tarvinnut kiivetä. Onkin todennäköistä, että koska muutos oli niin nopea takiloitiin vanhat kuutit uudelleen kaljaaseiksi.

Kaljaasit olivat melko leveitä, tavallisesti leveys oli kolmannes vesilinjan pituudesta. Alukset uivat yleensä hyvin matalassa, syväys oli harvoin enemmän kuin kolmannes leveydestä. Pohjanmaalla kaljaasit olivat hieman erityyppisiä: kapeampia, syvempiä ja tasasaumaan rakennettuja. Lounaassa jatkettiin limisaumalla ja ilman kansirakenteita pitkään. Limisauma oli halvempi rakentaa ja sen ansiosta alus oli keveä, kannen puuttuminen helpotti halkojen lastaamista. Aluksen leveys myös lisäsi vakavuutta.

Etelä-Suomessa otettiin ehkä jo 1700-luvulla käyttöön yksimastoinen *jahtti*, jossa oli suuri kahvelipurje ja latvapurje eli toppipurje. Jahtia pienemmissä aluksissa käytettiin usein ennen spriipurjeen ja kahvelin yleistymistä yhtä raakapurjetta. Huomattavan nopeita alustyyppisiä olivat

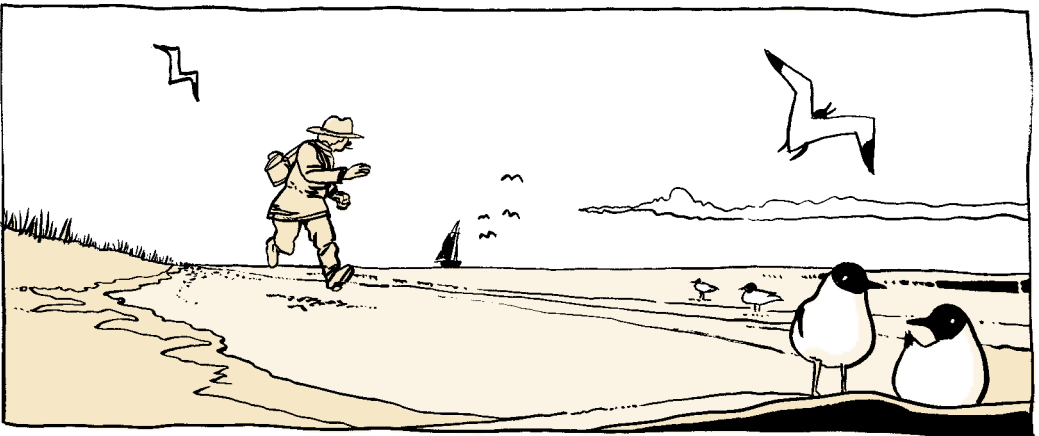
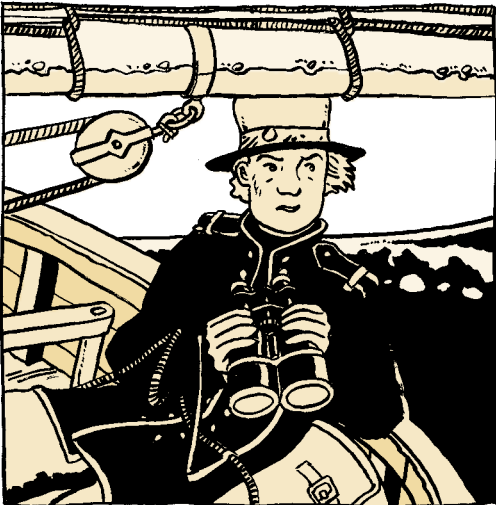
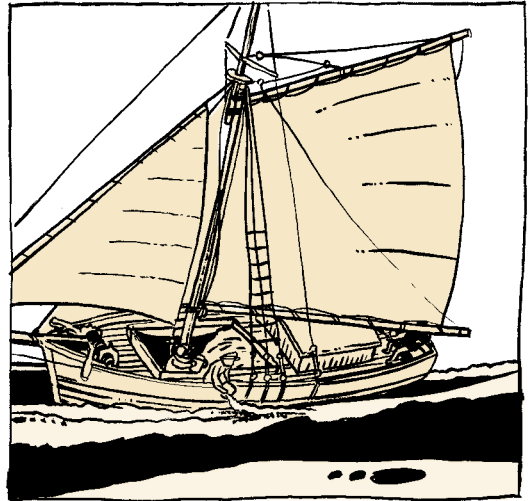
Englantilais-ranskalaiset joukot polttavat varistorakennukset ja kasarmit Kotkan saarella 20.6.1855. Sävyliitografia Commander Henry B. Kingin mukaan. Sarjasta King, Gulf of Finland, London 1856. Museovirasto.

Uusi kierros

Toisen sotavuoden helmikuussa kuoli tsaari Nikolai I ja hänen pojastaan Aleksanteri II:sta tuli keisari ja Suomen suuriruhtinas. Talven ajan oltiin maassa valmistauduttu vihollisen uuteen tulemiseen. Heti vesien auetua saapuivatkin britit, tällä kertaa amiraali Richard Dundasin johdolla, ranskalaisen amiraali Penaudin seuraamana.

Britit ehtivät juhannukseksi 1855 Uuteenkaupunkiin, jonka kauppalaivasto tuhottiin. Paikallisväestö yritti suhtautua suopeasti, ilmeisesti pelätessään kaupungin hävitystä ja kutsui brittejä kemuilemaan kotiinsa.

Herra Copeland, kaiken tämän keskellä meidän on hieman hankalaa toteuttaa teidän niin kutsuttujen "asiamiesten" toiveita.

Tämä fossiilinne ja moderni tiede sopivat mielestämme huonosti tilanteeseen.

Tuolla rannalla kuolee ihmisiä. Molemmilla puolilla! Uskon meidän kuitenkin tykkiveneittemme, ja kyseisessä Helsingissä jo olevan tiedottaja-verkostomme avulla löytävän mainitsemanne aluksen.

Siinä ovat takuut.

Antakaa Luutnantti Wilsonille tarkat tiedot.

Ja nyt Luutnantti Wilson, saattakaa Herra Copeland ulos. Meillä on sota sodittavana!

